

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. V. Quotuplex Dei voluntas, & quibus potissimùm in rebus illa sibi velit
conformari nostram.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

vis divinos nutus non proxime assequar, assequi tamen conabor.

V I. Regula.

Ad explorandam divinam voluntatem plurimum valet, cum Paulo rogare: *Domine, quid me vis facere?* Hic mos Sanctorum, in rebus dubiis & perplexis cognoscere ad orationis praesidium, uti olim Moyses & Aaron ad foederis tabernaculum. Et sicut cum nubes adeo stipata coeunt, ut caelum tonare ac migrire incipiat, campana in turribus quatantur dissipandis nubibus: ita quotiescunque sol divinae voluntatis oculis nostris subducitur, ut pene quid faciendum sit, ignoremus, proximum est, caelum pulsare precibus. Ita Saulus à subita tempestate mediis campis deprehensus exclamat: *Domine, quid me vis facere?* Hanc precationem saepius iterandi opportunissimum tempus est, cum epulum caeleste aditur, & Dominicum corpus jam lingua sustinetur, tunc ardentius ingeminandum: *Domine, quid me vis facere?* Imò sub re divinae quotidie, cum Eucharistiam sacerdos supra verticem attollit, hoc omnium ardentissimum votum sit: *Domine, quid me vis facere?* A viris religiosi votorum formulam sub sacro quotidie recitari consuevitissimum. Jacobus Laines alter à sancto Ignatio Societatis Jesu Praepositus generalis, quot diebus sub sacri finem post Centurionis verba (*Domine non sum dignus*) Christum manu tenens agebat: Placet Domine quod promisi. Ita quibuscunque aliis, dum caelestis panis in alto monstratur, precandum: *Domine sicut vis, ita & ego volo*; quod rectè statui, non revoco. Haec quotidiana sui in divinam voluntatem oblatio praclarissima est ad ultimum in morte luctamen dispositio.

Si quis autem multo tempore rogavit Deum quippiam, nec id tamen impetravit, persuasum sibi habeat, nolle optimum patrem, id à se impetrari, quod tam diu petivit filius, aut certe velle benignissimum parentem, petentis filii perseverantiam, ad majus praemium exerceri. Nihil hoc dubitationis habet, quin clementissimus Deus frequenter differat postulatam opem, ut constantiores preces, & diuturniorem patientiam copiosius remuneretur. Certè à puris hae talia, velut ab avaris numi, non raro extorquenda sunt. Raras preces & rariorem patientiam à nobis impetraret Deus, nisi hoc tali modo desides urgeret. Adeoque nobis saepe utilissimum est, diuturnis precibus nihil impetrasse. Nam precum tam prolixarum plerumque majus est emolumentum quam fuisset impetrationis. Et hoc est quod nemini non magnam tranquillitatem adferat, preces quidem multas, non tamen ratas injisse. Rex Hebraeus David ut jejunavit, ut flevit, ut oravit in terrâ prostratus, antequam nosset Dei voluntatem de moribundo filiolo: at ubi mortuum audiit, agnovit hanc fuisse Dei decretoriam voluntatem ut moreretur. Itaque jam latior de terrâ surrexit, lotus & unctus, ingressus est domum Domini, & adoravit. Christus, post trinam deprecationem ad divum olivarium, de paternâ voluntate jam certus: *Dormite jam, inquit, & requiescite.* Ita obsecrationem etiam repudiatam quies & animi tranquillitas excipit, vel ob hanc etiam causam, quod jam longè certius constet quid fieri velit optimus Deus. Heli sacerdos narranti Samueli quam Deus vindictam tam ab ipso patre quam à filiis esset expetiturus, aliud non respondit quam hoc, *Domine est: quod bonum est in oculis tuis faciat.* Perinde si dixisset: Ingrata narraisti, Samuel, sed quia mihi jam liquet de divina voluntate, narrationem tuam quamvis ingratam benevolus tamen excipio, & agnosco divinos nutus: Ego, meique filii penas commeruimus, subibimus penas, quando ita visum est divinae voluntati, cui nefas resistere. Faciat bonus Deus quicquid ipsius sanctissimae voluntati placuerit: nos servuli, ipse Dominus est: nos variè delinquimus, dominici juris est, punire delicta. Cum Paulum Hierosolyma abiturum Caesare-

2. Reg. 6. 12.
vers. 16.
& seq.

Matt. 6. 26.
vers. 45.

1. Reg. cap. 3.
vers. 18.

A ses lacrymis morari conarentur, Paulus illis animosissime: *Quid facitis, inquit, stantes & affligentes cor meum?* Ego enim non solum alligari, sed & mori in Hierusalem paratus sum propter nomen Domini Jesu. Et cum ei suadere non possent, dixerunt: *Domini voluntas fiat.* Haec vera quies animi, post preces irritas, illud unicuique precari, *Domini voluntas fiat.* Et hinc sequitur, ad divinam voluntatem explorandam regula ultima.

V I I. Regula.

Nemo mortalium divinam voluntatem certius explorat, quam qui sincerius ad illam in omnibus se conformare desiderat. Hoc desiderium profectò filium est ad omnium labyrinthorum errores extricandos: omnis hinc ambiguitas circa divinam voluntatem tollitur, si quis ignoret quidem, quid velit Deus, aut utrum malit è duobus licitis, ita tamen animo comparatus sit, ut mente sincerissimam possit dicere: *Domine, si scirem, quid tu hac in re fieri à me velles, ego utique id facerem.* Haec sponione facta, liberè, quod vult, faciat, & perturbare se desinat; divinam voluntatem non facile offendet. Hunc talem filium non deserit amantissimus pater, nec à sua voluntate gravius aberrare permittit. Si desit homo, per quem erudiat, Angelum mittit, uti misit Josepho, in re gravi, quid factu foret optimum, deliberanti: ita tribus ex Oriente Dynastis post divinum infantulum in gramineis cumis adoratum, submissus Angelus, qui Herodianas fallacias cavere, & aliâ in patriam viâ redire doceret. Sic Abrahami ancillae Agar, sic innumeris aliis contra errores praesidio missus est aut Angelus, aut vice Angeli fidus homo.

Anno trecentesimo vicesimo quarto, Constantinus Magnus, relicta Româ apud Ilium cepit urbem condere, sed quia divina voluntatis fuit, ut ceptum opus omitteret, & Byzantium in Thracia edificaret, diversè Deus monuit: nam, ut Beda & Glicas memorant, omne instrumentum fabrilis secundum noctem in altero litore repertum est, occultâ vi transportatum. Ibidem aquila; quod Zonaras refert, camentariorum amulim fultulit & apud Byzantium ex unguibus dimisit. Ita Deus voluntatis suae notitiam non negat sincerè petentibus. *Benignus est spiritus sapientie huius altissima*, & omnibus se se quam liberalissimè impertitur. Adest Deus omnibus exquirentibus se in veritate, & voluntatem suam tam mirabili quam suavi magisterio explicat iis omnibus, qui verâ submissione se huc discipulos gerunt. Voluntatem Dei optimè nosse discimus faciendo.

CAPVT V.

Quotuplex Dei voluntas, & quibus potissimum in rebus, illa sibi conformari velit nostram.

Cyprianus, vir & eloquentissimus & sanctissimus, Carthaginensis praeful, constantissimus martyr, per synopsis complexus est, quid praecipue à sui cultoribus exigat voluntas divina. Verba Cypriano digna, & propterea exaranda sunt. Et utinam haec omnium Christianorum templis & aedibus, utinam & pectoribus inscribantur, velut compendium vitae ac perfectionis Christianae. Placet ea in numeros digerere, haec sunt.

Voluntas Dei, quam Christus docuit & fecit, est

1. Humilitas in conversatione.
2. Stabilitas in fide.
3. Verecundia in verbis.
4. In factis iustitia.
5. In operibus misericordia.
6. In moribus disciplina.

7. Injuriam

7. Injuriam facere non posse.
8. Factum tolerare posse.
9. Cum fratribus pacem tenere.
10. Deum toto corde diligere.
11. Amare in illo quod pater est.
12. Timere quod Deus est.
13. Christo nihil praeponere, quia nec nobis ille quidquam praeponit.
14. Charitati ejus inseparabiliter adherere.
15. Cruci ejus fortiter ac sidenter assistere.
16. Quando de ejus nomine & honore certamen est, exhibere in sermone constantiam, quā consistimus in questione fiduciam, quā congruimus in morte perseverantiam, quā coronamur. Hoc est, coheredem Christi velle esse, hoc est, praeceptum Dei facere, hoc est, voluntatem patris adimplere.

§. I.

EX his singulariter septimum, octavum, nonum atque decimum documentum altiore mente reponendum: Injuriam facere non posse: Factum tolerare posse: Cum fratribus pacem tenere: Deum toto corde diligere. Hic nos miseri saepe graviter hallucinamur. Voluntatem Dei munerantem & beneficiis cumulantem affectu promissum recipimus; at castigantem, velut non Dei voluntatem avertamur, tanquam si homines in nostram salutem & nomen pessimè animati, nesciente Deo aut certe non jubente, consilium caperint, quo nos penitus delecent, aut graviter vexarent. Cécitas & infamia manifesta. Grata tantum & nobis commoda submitti cælitus putamus? imò tristitia etiam & incommoda, nec quidquam omnino in hac grandi machinā geritur, turbatur, miscetur (dempto peccato) cujus non causā & origo à primā illā causā. Hieremias lacrymans: *Quis est iste, inquit, qui dixit ut fieret Dominus non jubente? Ex ore Altissimi non egredientur nec bona nec mala? Quid murmuravit homo vivens, vir pro peccatis suis? Quam hoc stupidi atque impudentis hominis est, credere quidquam esse quod Deus aut non immitat, aut certe non permittat.* Clarissime Cassianus: *Credere inconcussa fide non convenit, nihil sine Deo profus in hoc mundo geri. Aut enim voluntate ejus, aut permixti agi universa fatendum est.*

Veritas gigantes fabulata est, qui divos deturbare aggressi de sua arce. Mittamus fabulas: Vos queruli, vos ite estis. Si enim mala omnia, quæ hic premunt, non permixta solum à Deo, sed immixta, vos qui fuemitis, qui repugnatis, quid aliud quam seipsum illi (quantum in nobis est) eripitis, & arbitrium regnandi? Creatura omnia parent non invita, & obaudiunt supremæ illi legi; nobilissimum rerum homo, solus in conditore suum calcēs jacit, & resistit. Quid frustra indignamur? omnes clades à Deo sunt, omnes, omnes. Quod ibi labes terræ oppida aliquot absorpit, à Dei providentiā est: quod alibi pestis multa millia hominum demersit, ab ista est: quod cædes, bellum, tyrannis, & hic & istic, ab eadem ista est. Sed omisiss publicis: Quod iste tuus adversarius, mi homo, partem tibi bonorum rapiat, ille famam inficiat, hic modis aliis te lædat, à Deo est hoc omne, non permittente solum, sed etiam immitte in te divinitus: ut id probè noris, divinitus hæc omnia immituntur.

Ego voluntas divina, non hoc tantum à nobis postulat, ut ab inferendā aliis injuriā tam alieni simus, tanquam si non inferre ullam possimus, sed vult etiam illas ab aliis injurias ita toleremus, ut pacem cum omnibus servemus, etsi non itidem illi nobiscum. Sed ut exaltius capiamus divinæ voluntatis arcana, illud, cujus supra meminimus, breviter explicandum.

§. II.

Voluntas Dei Theologis duplex est, una Signi, quæ Deus præcipit, prohibet, permittit, suadet, operatur.

Tom. I.

A tur, aliquid, & hanc suis legibus ac præceptis declarat: Signi & altera Beneplaciti, quā destinatum quid usquequaque vult fieri, vel cum conditione, vel sine illā. Angelis & hominibus æternam felicitatem voluit impertiri, eā tamen conditione & lege, si ipsi non obstitissent suo arbitrio. Alia vult Deus sine ulla adjunctione. Uti voluit cælum terramque condere, ita vult esse perpetuum ordinem Orbis totius & gubernationem, quā cuncta disponit sapientissimè. Hæc Dei voluntati nemo potest obistere, nullas illa leges patitur, nihil quidquam alieno facit imperio, nulli caret. Ipse Deus per Isaiam id affirmans: *Consilium, inquit, meum stabit, & omnis voluntas mea fiet.* Sic erit verbum meum, quod egredietur de ore meo: non revertetur ad me vacuum, sed faciet quacunque volui. Nos autem viles servuli, velimus nolimus, quidquid ex alto in nos Deus decreverit, non possumus non ferre. Omnes cum ærumnis plurimis copulati sumus: aliorum aurea catena est & laxa, aliorum arcta & sordida. Sed quid refert: eadem custodia universos circumdedit: alligati sunt etiam qui alligaverunt. Omnis vita servitium est, imò & supplicium est omnis vita. Assuescendum itaque huic conditioni, & quā minimè de illā querendum. Hic illud ingenti solatio est, scire, sic Deum velle, ita Deo placere, & neminem esse qui divinæ possit resistere voluntati. Mardochæus hoc ipsam proclamans: *Domine, Esther 6. 13. inquit, Domine rex omnipotens, in ditione tuā cuncta sunt posita, & non est, qui tue possit resistere voluntati.* Hoc Augustinus excellenter declarans: *Hæc, inquit, sunt magna opera Domini, exquisita in omnes voluntates ejus, & tam sapienter exquisita, ut cum angelica & humana creatura peccasset, id est, non quod ille, sed quod voluit ipsa fecisset, etiam per eandem creaturam voluntatem, quā factum est, quod creator noluit, impleat ipse quod voluit, bene utens & malis, tanquam summe bonus. Quamvis igitur impii divinæ obstant voluntati, suam tamen Deus ex illis et perficit voluntatem, & illorum voluntate pessimā optime utitur.*

E dictis liquet, quomodo Deus omnibus velit salutem, eam tamen non omnes assequuntur, quia conditioni lætæ non obtemperant, præceptis divinis rebelles. Quibus severe vaticinatus Servator: *Non omnis, inquit, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum celorum, sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cælis est, ipse intrabit in regnum celorum. Qui sapit, in divinam voluntatem totus mature transiit.*

§. III.

Quæ cum ita sint, nihil rectius aut præstabilius facere possumus, quam si nostram divinæ voluntati penitissimè submitramus & accommodemus, dicamulque cum Heli sacerdote: *Dominus est, quod bonum est in oculis suis faciat.* Cum Joabo duce, *Dominus faciat, quod bonum est in conspectu suo.* Cum Davide rege: *Si dixerit mihi Dominus, Non places, præsto sum, faciat quod bonum est coram se.* Cum Judā Machabæo: *Sicut voluntas fuerit in cælo, sic fiat.* Cum Christo Servatore: *Pater mi, si non potest, hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua.* Quod si filius fuit tam obsequens, ut patris exequeretur voluntatem plenissimè; nam, *Descendi de cælo, inquit, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me: Si hoc à filio exigebatur, quanto minus servos abjungere imperium fas est? Equissimum protius censeamus, ut homini placeat, quidquid ab omni ævo placuit Deo.*

Miles in castris, audito viæ signo, vasa colligit; audito pugna, deponit, & arma sumit, animo, manu, oculis, paratus ad omnem nutum, & intentus. Idem nobis sit, & in hac militiā sequamur alacres & pleno gradu, quocunque vocantem Imperatorem nostrum. Quidquid evenierit, feramus, non patientes tantum, sed etiam volentes, omnemque temporum difficultatem sciamus legem esse naturæ. Et ut bonus miles ferrum vulnera, enumerat cicatrices, & transverberatus relis amat eum, pro quo cadit, cap. 15.

X x 2

Impera-

Imperatorem: sic in animo habere illud vetus praeceptum: DEVM SEQVERE. Quisquis autem queritur, & plorat, & gemit, imperata facere vi cogitur, & invitus rapitur ad iussa nihilominus. Quae autem dementia est, potius trahi quam sequi qua stultitia & ignorantia conditionis suae, dolere, quod aliquid tibi incidit durius, aut mirari, aut indigne ferre ea, quae tam bonis accidunt quam malis morbos, dico, funera, debilitates, & cetera ex transverso in vitam humanam incurrentia. Quidquid ex universi constitutione patiendum est, magno excipiat animo. Ad hoc sacramentum adapti sumus, ferre mortalia, nec perturbari his, quae vitare nostra potestatis non est. In regno, certe ad regnum nati sumus: Deo parere, libertas est.

Diximus, quā ratione in divinae voluntatis notitiam veniendum. At illam nosse non satis est: suam illi architecturam coniungere oportet. Quibus autem haec conjunctio constet, libro sequenti exponemus.

LIBER SECVNDVS DE HVMANÆ VOLVNTATIS AD DIVINAM CONFORMATIONE.

CAPVT PRIMVM.

Ingressus ad conformationem humane voluntatis cum divina.

Rei narrata
fides sit pe-
nes auctore:
Is est Ioan.
Taulerus, d.
S. Dominici
familia, in
suis institut.
mibi p. 109.
Fuit hic
cancionator
ingenius &
piissimus ut
de eo Bellar.
in scriptor.
Eccles. Vivit
Anno 1350.

Vir omni magni nominis Theologus, qui octennium ipsum assiduus precibus Deum obsecravit, hominem sibi monstraret, a quo viam doceretur ad caelum compendiosissimam. Eo igitur die, quo huius hominis alloquendi desiderio maximo tenebatur, nec

aliud mallet quam videre magistrum tam arcanae veritatis, vocem caelitus allatam audire sibi visus, quae sic moneret: Exi foras ad templi vestibulum, & qualem quaeris, reperies hominem. Prodiit ergo in publicum, & ad aedis sacra limina mendicum invenit tibiis ulcerosis, & multo pure fluentibus; vestis mendici vix trium obolorum erat. Huic Theologus candidum precatus est & prosperum mane. Cui mendicus: Non memini, ait, me unquam habuisse adversum. Hic literatus ille, primam salutationem velut correcturus: Eja, inquit, fortunatum te reddat Deus: At ego, inquit mendicabulum, infortunatus nunquam fui. Obtupuit ad hanc vocem Theologus, sed ne forsan errasset audiendo, votum suum repetens, sed paullo aliis verbis: Ecquid ais, inquit, felicem esse te jubeo. Mox iterum mendicus: Nunquam, ait, infelix fui. Theologus argutari credens dicacem mendiculum, & ut hominis ingenium experiretur: Eveniant, inquit, volo tibi quae optas, atque id fiat. Non est, ait ille, quod hic querar: Omnia sunt ut volo; quamvis fortunae mea consilia non applicem. At doctor ille denuo salutans an valedicens: Server te Deus, inquit, vir bone, si quidem fortunam oderis. Sed dic obsecro, tunc solus inter calamitosos mortales beatus? Job ergo falsus, qui asserit: Homo natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis. Et quomodo tu solus evasisti omnes malos dies: non satis assequor animi tui sensa. Ad quae mendicus: Sic est, mi Domine, ut dixi. Optanti mane pro-

Job cap. 14.
vers. 1.

A sperum, negavi me unquam habuisse improperum. Sorte mea, quam mihi Deus hic assignavit, contentissimus sum. Non egere felicitate, felicitas mea est. Monstra illa, Fortuna & Infortunium neminem ledunt nisi volentem, aut certe timentem laedi: Nec ego unquam fortunae supplico, sed Patri caelesti, qui rerum omnium eventus gubernat. Ita me nunquam infelicem fuisse aio, ut cui omnia ex voto cadunt. Quod si fame urgeat, Deum providissimum patrem ob id laudo. Si frigus me urat, si nimbus in me ruat, si aliis caelum injuriis me impetret, Deum aequè laudo: cum aliis ludibrio sum, Deum non minùs laudo. Nam certus sum, horum omnium auctorem esse Deum, nec posse non esse optimum quod Deus facit. Idcirco quidquid Deus vel tribuit, vel evenire permittit, gratum sit an ingratum, dulce an amarum, juxta habeo: nam haec omnia velut de manu parentis optimi laetis accepto, & hoc unum volo quod vult Deus; ita omnia sunt ut volo. Miser est, qui fortunam aliquid in se posse credit, & is demum verè infelix est, qui nescio quam felicitatem in hoc Orbe somniat. Haec vera est felicitas in hac vitā, soli voluntati divinae quam tenacissimè inhaerere: Dei voluntas, optima, rectissima voluntas, quae non rectior fieri, nec mala esse potest: haec de omnibus judicat, de hac nulla. Ut hanc sequar, meum ego studium omne cōsero, in hanc unam curam totā mentem incumbo, ut quidquid vult Deus, hoc & ego nunquam non velim. Ea de causā, nequam infelicem me censeo, quando meam omnem voluntatem sic integrè in divinam transfudi, ut apud me non aliud velle sit aut Nolle, quā quod Deus vult aut non vult. Itane verò, inquit Theologus, tu ista ex animi tui sententiā profers? Sed dic, obsecro, eademne tibi mens esset, si te Deus ad inferos statim praecepisset? Cui promptè mendicus: Me, inquit, ille ad inferos praecepisset? ad inferos ille? At scias duo mihi esse brachia miri roboris, his ego illum arctissimè stringerem complexu insolubili. Unum brachium est, subiectissima Humanitas per sui oblationem: alterum Charitas sincerissima per Dei dilectionem. His ego me brachiis Deo sic innecterem, ut quocunque ablegarer, illuc eum una mecum traherem. Et sanè multò foret optatus, extra caelum esse cum Deo, quā in caelo sine illo. Theologus ad has voces attonitus, cum animo suo cogitare cepit, hanc illam esse compendiosissimam semitam ad Deum. Sed libuit ulterius sciscitari, & sapientiam in domo tam incommodā habitantem elicere in apertum: Et unde tu, inquit, huc adventisti? A Deo veni, respondit mendicus. Cui Theologus iterum: Et ubinam locorum, inquit, reperisti Deum? Ubi res creatas omnes, ait ille, deserui. Theologus denuo: Ubi verò, ait, Deum reliquisti? Subjecit pauper: In mentibus puris, ac bonae voluntatis. Ecquid tandem hominis es? ait Theologus. Mox alter: Quisquis sum, inquit, sorte meā tam contentus sum, ut eam cum omnium Regum opulentiis non commutaverim. Rex est, quisquis sibiimet novit imperare. Ergone te regem credam? inquit alter, ubi regnum tuum? Ille, ait mendicus, & simul digito caelum monstravit: Rex est, cui regnum illud in alto certis chirographis transcriptum est. Denique Theologus finem facturus questionibus: Quis ista, inquit, te docuit, quis hunc tibi animum injectit? Respondit alter, Dicam domine: totos ego dies sileo, & jam vel precibus vel piis cogitationibus vaco, & hoc unicè curo ut Deo semper sum conjunctissimus. Conjunctio & familiaritas cum Deo divinaque voluntate docet haec omnia. Plura quaerere volebat Theologus, sed in aliud tempus id differendum ratus, in praesenti valedixit. Dum abire, multa secum cogitans: En, aiebat ipse sibi, doctorem reperisti rectissimè ad Deum propius. Quā verè Augustinus: Surgunt indocti, & calum rapiunt, & nos cum doctrinis nostris sine corde, ecce ubi voluntas agens.